

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№12
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 920 sahifa,
2-dekabr, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijranovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Yangi O'zbekiston sharoitida ayollar ijtimoiy faolligini oshirishda psixologik motivatsiya va o'z-o'zini rivojlantirish strategiyalari	26
<i>Xuseynova Abira Amanovna</i>	
Pragmalinguodidactic Principles in Teaching English for Philologist Students and their Application in Intercultural Communication.....	31
<i>Arzieva Bibi-Sanem Aynazarovna</i>	
Metakognitiv ko'nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan biologiya o'quv materiallarini loyihalash, joriy etish va samaradorligini baholash.....	35
<i>Abdurasulova Gulrux Habibullayevna</i>	
Oligofreniya holatida neyropsixologik tashxislar qo'llanilishining umumiy masalalari	40
<i>Akramov Dostonbek Ikromjon o'g'li, Xojaliyeva Sarvinoz Elyorjon qizi</i>	
Oliy ta'lim muassasalari talabalarida kreativ kompetensiyani rivojlantirish pedagogik muammo sifatida ...	44
<i>Asatova Dildora Aslamovna</i>	
Ingliz tili o'qish ko'nikmalarini takomillashtirishda autentik manbalarning roli.....	49
<i>Bekmuratova Nargiza Arislanbayevna</i>	
Insuldan keyingi nutqni tiklashda logopedik reabilitatsiya va nevrologik muolajalar integratsiyasi	52
<i>Boltaboyeva Xurshida Sharofiddinovna</i>	
The Concept of Symbols in Linguoculturology	56
<i>Hamraqulova Gulandom Sodiq qizi</i>	
Buyuk ipak yo'li xalqlari o'rtasidagi pedagogik va madaniy aloqalarning vujudga kelishi.....	59
<i>Mirxalilova Nargiza Akbarovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarni bolalarni nutqini o'stirishga bo'lgan kasbiy-pedagogik tayyorgarligini o'stirish	63
<i>Mitaliboyeva Dildora</i>	
Koxlear implantli bolalarning eshituv–nutqiy faolligini oshirishda differensial yondashuv asosida korreksion-pedagogik ish	66
<i>Nartayeva Shahoza Yulchibayevna</i>	
Fasilitatsion yondashuv asosida kichik maktabgacha yoshdagi bolalarda adaptiv ko'nikmalarni rivojlantirishning psixologik-pedagogik mexanizmlari.....	71
<i>Normatova Nilufar Komilovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda disgrafiyasi bo'lgan o'quvchilarda yozish kompetensiyalarini shakllantirishning ilmiy-nazariy asoslari (XIX–XXI asrlarda).....	76
<i>Qaxxorova Saidaxon, Mamarajabova Zulfiya</i>	
Raqamli texnologiyalar va onlayn platformalar orqali olimpiya ta'limini rivojlantirish: yoshlar orasida axloqiy va jismoniy madaniyatni oshirish	80
<i>Qodirov Jurabek Mamatsimonovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida sun'iy intellekt bilim va savodxonligini rivojlantiradigan innovatsion jismoniy-interaktiv o'yinlar: pedagogik model.....	83
<i>Quvonova Nodirabegim Shavkat qizi</i>	
“Sab'ai sayyor” asarida qo'llangan onomastik birliklar haqida mulohazalar	87
<i>Gadayev Oybek Yaxshiboyevich, Ravshanova Sharbatoy Rahmatilla qizi</i>	
Ijtimoiy tarmoq shifokorlarining masofaviy konsultatsiyalari shaxs psixikasi va salomatligiga ta'siri	91
<i>Askarova Nargiza Abdivaliyevna, Ravshanova Zarnigor Daminovna</i>	
Talabalar ilmiy dunyoqarashini rivojlantirishda innovatsion ta'lim texnologiyalari va interfaol metodlardan foydalanish.....	95
<i>Satvoldiyev Faxriddin Akbarali o'g'li</i>	
Innovatsion ta'lim texnologiyalari orqali pedagoglarning kreativligini rivojlantirish	99
<i>Saydullayeva Gulasal Umidjon qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar motorikasini rivojlantirishning standart modeli	102
<i>Sirojiddinova Xamidaxon Xasanboy qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning shaxslararo munosabat kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	106
<i>Turg'unova Gulnoza Muhammadjonovna, Xodjiyeva Mahliyo</i>	

Shaxsdagi mehnat motivatsiyasi samaradorligini ta'minlashga xizmat qiluvchi korrelyatsion bog'liqliklar tahlili	109
Xusanov Samariddin Maxmadaminovich	
Auditoriyadan tashqari musiqiy mashg'ulotlarni art-terapiya yordamida tashkil etish asoslari	112
Yarashev Jo'rabek To'rayevich	
Формирование творческого мышления школьников на уроках музыки	117
Габдульманова Ильнура Минисламовна	
Теоретико-методологические основы коллаборативного обучения, кооперативных подходов и интерактивных педагогических методов	119
Жураева Мафтуна Бахтиёр кизи	
Педагогическое колесо как инструмент формирования цифровой компетентности будущих педагогов дошкольного образования.....	124
Урзова М. Б., Усманова У. Б.	
Особенности гражданского воспитания обучающихся в системе “школа–махалла” в Узбекистане ..	130
Хайдаров Шавкат Шамсиддин угли	
Педагогические условия формирования языковой грамотности у учащихся с тяжелыми нарушениями речи.....	135
Юсупова Зулайхо Бахром кизи	
Valeologik tarbiyada o'yin texnologiyalarining ahamiyati.....	139
Berkinova Charos Islomovna	
O'quvchilarda faol fuqarolik kompetensiyasi tushunchasi, mazmuni va shakllanishi	142
Buvorayeva Gulruh Shoikrom qizi	
Boshlang'ich ta'limda STEAM yondashuvi asosida o'qitishning didaktik imkoniyatlari	145
Cho'tboyeva Munisxon Eshpo'lat qizi	
Tabiatga muhabbat: maktabgacha ta'limda milliy qadriyatlar va o'yinlar orqali ekologik tarbiya	150
Ergasheva Umriniso Komilovna	
Zamonaviy ta'lim – talabalar ijtimoiy intellektini shakllantirish omilidir.....	153
Ermatova Gulnoz Pirimovna	
O'zbekistonning eng yangi tarixi fanini o'qitishda pedagogik texnologiyaning o'rni	156
Gazibekova Feruza Hakimovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining raqamli texnologiyalar muhitida tanqidiy va mustaqil fikrlashini rivojlantirish metodikasi	159
Haydarova Feruza Haydar qizi	
Talabalarda ma'naviy-axloqiy fazilatlar va sifatlarni shakllantirish mexanizmi.....	162
Jumanazarova Dilnoza Umurzaqovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning kasbga bo'lgan qiziqishlarini shakllantirishda interfaol metodlarni qo'llash texnologiyasi.....	165
Jumayeva Malika Aliyevna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarda kasbiy-nutq madaniyatini rivojlantirish.....	168
Lutfetdinova Ra'no Xusnetdinovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda matematik rivojlanishga zamonaviy yondashuvlar va jahon tajribalari ..	172
Masharipova Barno Erkin qizi, Adilbayeva Dilnoza Adilbay qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida til o'yinlari texnologiyalarining nazariy asoslari.....	175
Masharipova Dilfuza Muxammatjon qizi	
Maktabgacha ta'lim tarbiyachisi pedagogik faoliyatining o'ziga xosligi	178
Muhammadiyeva Feruza Turakulovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini og'zaki va yozma nutqini rivojlantirishda aksiologik yondashuvdan foydalanish metodikasi.....	181
Muhiddinova Munira Xayrullayevna	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida matematika fanini o'qitishda raqamli transformatsiya vositalaridan foydalanishning metodik paradigmasi	184
Narzullayeva Sevara Omonovna	
O'qituvchining muloqot madaniyatini shakllantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	187
Nizamova Nodira Paxritdinovna	
Integrativ yondashuv asosida o'quvchilarning nutqiy kompetentligini rivojlantirishning mazmuniy izohlanishi	191
Oysha Qurbonova, Nodira Abduraimova	
Boshlang'ich ta'limda Finlandiya tajribasi	195
Nodira Sherboyeva	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Kutubxonachi kutubxona-axborot xizmati jarayonining yetakchi ishtirokchisi sifatida 198 O'ktam Nosirov
	Pedagogik ta'lim transformatsiyasida talabalarning tadqiqotchilik kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyasi..... 204 Rustamova Shoxista Omonjonovna
	Globallashuv sharoitida axborot-psixologik xavfsizlikni shakllantirish masalalari..... 208 Raxmatjonov Shoxjahon Dilshodbek o'g'li
	Talabalarga ingliz tilini o'qitishning zamonaviy innovatsion texnologiyalari 212 Sa'dullayeva Rushana
	Boshlang'ich sinf matematika darslarida o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish 215 Saidova Dilbar Erkinovna
	Pedagog xodimlarda tolerantlik namoyon bo'lishining determinantlari..... 218 Sattorova Maxliyo Dilmurod qizi
	Kreativ metodlar orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda kreativ tafakkur va fikrlashni rivojlantirish 223 Sultonboyeva Baxriniso Ilhomjon qizi
	Artpedagogika texnologiyalaridan foydalanib maktabgacha yoshdagi bolalarda dialogik nutqni rivojlantirish metodikasi 226 Xolmatova Fotima Baxtiyor qizi
	Boshlang'ich ta'limda yashil kompetensiyalarni shakllantirish yo'nalishlari..... 229 Yaqubova Shoira Tog'aymuratovna
	Emotsional intellektni rivojlantirishning nazariy asoslari..... 233 Yarmatov Raxmboy Baxramovich
	Boshlang'ich ta'limda o'quv veb-saytlari orqali til kompetentligini rivojlantirish 239 Zokirova Sohiba Muxtoraliyevna, Muxammadjonova Diyorabonu Muzaffarjon qizi
	Языковые изменения в русском языке XXI века: исследование новых слов, сленга, интернет-коммуникации, влияния англицизмов и глобализации на современный русский язык 242 Марупова Дилфуза Давроновна
	Oliy ta'limda talabalarning ilmiy-tadqiqot faoliyatining maqsad va vazifalari 247 F. R. Xosilova
	Boshlang'ich ta'lim texnologiya darslarida o'quvchilarni tabiiy materiallar bilan ishlashga o'rgatish 251 Kambarov Nodirjon Sattarovich, Nasirjanova Feruzaxon Alixon qizi
	Boshlang'ich ta'limda STEAM yondashuvining qo'llanilishi va uning samaradorligi..... 256 Abdulazizova Yulduz Abdujabbor qizi
	Tabiiy fanlarni o'qitishda STEAM yondashuvi asosida kreativlikni rivojlantirish metodikasi 259 Abdullayeva Dilrabo Fayzulla qizi
	Umumta'lim maktablarida o'quvchilarda shaxs ma'naviy qiyofasini shakllantirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari..... 262 Aliyeva Zuxra Tursunboyevna
	Yosh avlodni madaniy-tarixiy yondashuv asosida tarbiyalashda madaniy-ma'rifiy muassasalarning o'rni.. 265 Aripov Shokirjon Olimovich
	Ta'limda yangi texnologiya: 4K modeli va uni amalga oshirish yo'llari..... 268 Avliyoqulova Nasiba Choriyevna
	Badiiy-tarixiy materiallarni ta'lim jarayoniga integratsiyalashning metodologik asoslari..... 272 Baratov Baxtiyorjon Qodirovich
	Bolaning maktabgacha ta'lim tashkilotiga moslashishida o'yinning roli..... 275 Barno Masharipova Erkin qizi, Zuhrobova Mahliyo Abdulatif qizi
	Boshlang'ich sinf o'qish savodxonligi darslarida integrativ yondoshuvdan foydalanish texnologiyasi 278 Ernazarova Laylo Abdusaitovna, Saidahmadova Gulrux Farrux qizi
	Bo'lajak tarbiyachilarda metarefleksiv fikrlashni rivojlantirishning psixologik-pedagogik asoslari 284 Ismailova Nilufar Isroildjanovna
	Semantic and Cross-Cultural Features of Food-Based Idioms in Karakalpak and English Languages..... 289 Jiemuratova Gulistan Koshkinbaevna
	Filolog talabalarida mustaqil fikrlash va qaror qabul qilishni rivojlantirishda metakognitiv yondashuvlarning didaktik mexanizmlari..... 292 Jo'rayeva Dilnoza Ro'zimat qizi
	Rivojlantiruvchi sohalar kompetensiyalariga integratsion yondashuv asosida maktabgacha yoshdagi bolalarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalash texnologiyasini rivojlantirish 296 Jo'rayeva Zilola Sayfiddin qizi

Psixologlar kasbiy komponentlarini rivojlantirishda matematik usullardan foydalanishning o'ziga xos xususiyatlari.....	302
Kuziyeva Dilnura Dilmurotovna	
O'zbekiston metodik maktabida sotsiolingvistik kompetensiyani shakllantirish bo'yicha olib borilgan ilmiy tadqiqotlar tahlili	306
Madaminova Gulzira Gulamkadirovna	
Maxsus pedagogika fanlarini o'qitishning nazariy-metodik asoslari	313
Maqsudova Nodira Alijonovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda metakognitiv ko'nikmalarni rivojlantirishda ertakterapiya texnologiyalaridan foydalanish metodikasi	317
Muxiddinova Dilfuza Sherdor qizi	
Nutq madaniyatini shakllantirishda o'qituvchi nutqining roli.....	320
N. Q. Olimova	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida matematika fanini o'qitishda raqamli transformatsiya vositalaridan foydalanishning metodik paradigmasi	323
Narzullayeva Sevara Omonovna	
O'quvchilarda ekologik madaniyatni shakllantirish metodikasi	326
Normirzayeva Maftunaxon Ilyosjon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tadqiqot faoliyatini rivojlantirishda intensiv ta'lim texnologiyalarining metodik asoslari.....	329
Oloqulova Farzona Umedillayevna	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi giperaktiv bolalar bilan ishlashda pedagogik kompetentligini oshirish metodikasi.....	332
Raimqulova Sojida Abdusaid qizi	
Talabalarning tadqiqotchilik kompetensiyalarini shakllantirishning nazariy asoslari	335
Rustamova Shoxista Omonjonovna	
Inklyuziv ta'limni tashkil etishning xorijiy pedagogik amaliyotdagi modellari	339
Sultonova Zarina Uchqun qizi	
Xalq pedagogikasida ertaklarning tarbiyaviy va ma'naviy-ma'rifiy ahamiyati: ma'naviy begonlashuvga qarshi tarbiyaviy omil sifatida.....	343
To'xtasinova Farida Davlatali qizi	
B1 darajadagi talabalar uchun xorijiy tilni o'qitishda audiovizual texnologiyalar yordamida ta'lim samaradorligini oshirishning metodik asoslari	347
Toshpulatova Shaxsanam Xolmurodovna	
Kontekstli ta'lim va uning boshlang'ich ta'lim matematikasidagi ahamiyati haqida	350
Umarova Nigora Alisherovna	
Oiladagi psixologik muhitning o'spirinlarda to'liqsizlik kompleksi shakllanishiga ta'siri	353
Xalmuratova Dilorom Abdikarimovna	
Ta'limda faktcheking: misinformatsiya va dizinformatsiyaga qarshi kurashishning pedagogik asoslari	356
Xidirova Maftuna Ithom qizi	
Maktab o'quvchilarini falsafiy va dunyoqarashga tayyorlash omillari	362
Xo'shboqova Farida Komiljon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida nutq faoliyatini rivojlantirishning lingokognitiv asoslari	370
Xusanova Gulruxsor To'lqin qizi, Aliyeva Muhlis Baxodir qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyasini oshirish	374
Zokirova Sohibaxon Muxtaraliyevna, Erkinova Nazokatxon Anvarjon qizi	
Эффективность занятий кроссфитом в повышении уровня общей физической подготовленности слушателей института повышения квалификации МВД Республики Узбекистан	377
Албеков Шокир Адилбекович	
Роль торговых и кочевых маршрутов в формировании лингвокультурных заимствований между Хорезмом и Южной Сибирью.....	381
Сатымова Светлана Сатымовна	
Использование искусственного интеллекта в обучении русскому языку как иностранному: проблемы и решения.....	385
Ташева Дилором Салимовна	
Проблемы использования коммуникативного метода в преподавании русского языка студентам	389
Тоджибоева Наргиза Джумабоевна	

Maktab–oila–mahalla hamkorligining qizlar ijtimoiy faolligini oshirishga ta'siri	393
<i>Abdurazoqova Marg'uba Muxammad qizi</i>	
Ta'lim tizimida musiqiy madaniyatni takomillashtirishning metodologik imkoniyatlari.....	397
<i>Asqarova Xurshida A'zamjon qizi</i>	
Maktab biologiya kursini o'qitishda dars va darsdan tashqari mashg'ulotlarning o'zaro bog'liqligi asosida metodologik savodxonlikni shakllantirish.....	404
<i>Azimov Bekjon Ibrohimjon o'g'li</i>	
Oliy ta'lim tizimida iqtidorli talabalar bilan ishlash samaradorligini ta'minlash usullari.....	407
<i>Delov To'liqin Erkinovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarni badiiy asarlarni janriy xususiyatlariga ko'ra izohli o'qishga o'rgatish	410
<i>Gulmira Abdullayeva</i>	
O'zbekiston bokschilarining dunyo reytingida yetakchi o'rinlarni egallashining asosiy omillari	413
<i>Insapov Ismoil Tuychaliyevich</i>	
Improving Learners' Engagement Through Game-Based Techniques in Language Education	416
<i>Ismailova Ma'rifat Bakhrambek kizi</i>	
STEAM yondashuvi boshlang'ich ta'limda ijodiy fikrlashni rivojlantirishning zamonaviy kaliti sifatida	421
<i>Jo'rayeva Nasiba Komil qizi</i>	
O'quvchilarni milliy qadriyatlar asosida tarbiyalashning ijtimoiylashuvi	426
<i>Jo'rayeva Sayyora Vahobjon qizi</i>	
O'smirlarda xarakter aksentuatsiyasining o'ziga bo'lgan ishonch rivojlanishiga ta'sirining psixologik xususiyatlari	429
<i>Jurayev Xaydarjon Odilboyevich</i>	
O'spirinlarda agressiv xulqqa ta'sir qiluvchi omillar	433
<i>Konratbayeva Ayjamal Bazarbayevna</i>	
Rus va o'zbek tillarida chorvachilik terminlarining qiyosiy tahlili.....	436
<i>Kurbanova Guzal Abduraximovna</i>	
Texnologiya darslarida murakkab mexanizmlarni o'qitishning zamonaviy usullari	441
<i>Mamadaliyev Furqat Xolmamatovich</i>	
Umumta'lim maktab o'qituvchilarining sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish madaniyatini shakllantirish usullari	446
<i>Mamatova Fazilat Ixtiyorovna, Xolmirzayeva Zebo Ravshan qizi</i>	
Nutqda badiiy tasviriy vositalardan foydalanish yo'llari.....	450
<i>Murodova Farangis G'anisherovna</i>	
Kichik yoshdagi o'quvchilarning yozma savodxonligini oshirish yo'llari.....	454
<i>N. Abduvaliyeva, M. Odinajonova</i>	
Kichik maktab yoshidagi nutqida nuqsoni bo'lgan bolalar shaxslararo munosabatini korreksiyalashda ertak terapiyasidan foydalanish	458
<i>Nig'matova Nodirabegim Lutfillo qizi</i>	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish	463
<i>O'rinova Ro'zigul Jumanazar qizi</i>	
Voleybol o'yinida blok qo'yish texnikasini o'rgatishda yangi pedagogik yondashuvlar	467
<i>Qambarov Kozimjon</i>	
Texnik yo'nalishda tahsil olayotgan talabalarga ingliz tilini o'qitishning yangi texnologiyalari	472
<i>Babayeva Gulnozaxon Latibjonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim sifatini oshirishda pedagog malakasining roli	481
<i>Davlatova Dildora Nuriddinovna</i>	
Talabalarda sog'lom turmush tarzini rivojlantirishning pedagogik tamoyillari	485
<i>Davronov Nurzod Ismoilovich</i>	
Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar: toifalari va tasniflash mezonlari	490
<i>Djurayeva Sohiba Barat qizi</i>	
Blum taksonomiyasiga asoslanib boshlang'ich sinf o'quvchilarining og'zaki va yozma nutqini rivojlantirish usullari.....	495
<i>Husenova Aziza Sharipovna</i>	
Tabiiy fan darslari jarayonida o'quvchilarda loyihaviy ishlarni tashkil etish ko'nikmasini shakllantirish	498
<i>Matniyazova Diyora Jumanazarovna</i>	
Boshlang'ich ta'limni modernizatsiya qilishning asosiy yo'nalishlari: innovatsion taraqqiyot, metodik yangiliklar va istiqbollari	501
<i>Nazarova Mohigul Akmalovna, Asatova Mashhura Asomiddin qizi</i>	

Kasbiy pedagogikani shakllantirish va rivojlantirish masalalari	506
<i>Sanaqulov Xamroqul Rizaqulovich</i>	
O'qituvchining shaxsiy fazilatlari va suggestiv kompetentligining o'zaro bog'liqligi	513
<i>Shermatova Manzura Ikromjanovna</i>	
Tez qalamchizgilarda innovatsion texnologiyalarni qo'llash tajribasi	518
<i>Suyunov Navro'z Alisher o'g'li</i>	
Kognitiv tilshunoslik asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqini rivojlantirish	523
<i>Teshabiyev Dilmurod Raxmadjonovich, Madazimova Muxlisa Abdurashid qizi</i>	
Kombinatorik masalalar asosida ijodiy topshiriqlarni tuzish va ularning o'quvchilarga ta'siri	526
<i>Toshboyeva Saida Rahmonberdiyevna, Yusupova Latofat Abduqodir qizi</i>	
Linguodidactic Foundations for Enhancing Professional Competence in Practice-Oriented Language Education	530
<i>Uktamova Navruza Botir qizi</i>	
Audiovizual usul qo'llanilganda o'quvchilarning til ko'nikmalaridagi o'zgarishlarni baholash	535
<i>Umarov Aziz Avazovich</i>	
Ona tili – ART texnologiya va kreativlik fanida so'z san'atining omili sifatida	540
<i>X. Sanaqulov, Sh. Nurmatova</i>	
Etnopedagogik yondashuvning boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijtimoiylashuv jarayoniga ta'siri	543
<i>Xamroqulova Xilola Qosimjon qizi</i>	
Ajdodlarimiz o'g'itlari asosida o'quvchi-yoshlarda axloqiy sifatlarni shakllantirish texnologiyasi	547
<i>Xatamova Nilufar Xaydarovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ o'qish madaniyatini rivojlantirishda generativ sun'iy intellekt texnologiyalarining didaktik imkoniyatlari	550
<i>Xayitova Firuza Abdullayevna</i>	
Rivojlangan mamlakatlarda maktabgacha ta'limning mazmuni va tarixiy taraqqiyoti	554
<i>Yoziyeva Umida Lutfullayevna</i>	
O'quv vaziyatlarini loyihalash orqali talabalar o'quv faolligini oshirish	558
<i>Zakirova Dilfuza Sayidolimovna</i>	
O'quvchilar orasida jismoniy faollikni oshirish uchun yangi ilmiy yondashuvlar	561
<i>Zaynobidinov Dilshodbek Qobilovich</i>	
Активные методы обучения как коммуникационная основа современного урока	566
<i>Ахмедова Мукаддас Ходиматовна</i>	
Инклюзия как путь к равным возможностям: развитие системы образования Узбекистана	570
<i>Баротова Шохсанам Бахтиёр кизи, Мауш Ребия Джамshedовна, Мурадова Дилфуза Махмудовна</i>	
“Qurilish konstruksiyalari” fanini o'qitishda kasbiy-amaliy kompetentlikni rivojlantirish	576
<i>No'manova Soxiba Ergashboyevna</i>	
Креативный педагогический подход в музыкально-теоретических и практических занятиях по искусству макома	582
<i>Нурматова Фируза Муминовна</i>	
Система упражнений по методике обучения средствам речевой выразительности узбекского языка	587
<i>Фаттахова Д. А.</i>	
Oliy ta'limda kompetensiyaga asoslangan o'qitish modellari	592
<i>Ernazarov Alisher Ergashevich, Chinqulova Gulmehra</i>	
The Concept of Symbols in Linguoculturology	598
<i>Hamraqulova Gulandom Sodiq qizi</i>	
Raqamli o'yinlarga (mobile games) qaramlikning kognitiv samaradorlikka salbiy ta'siri	601
<i>Turamov Muhammadzohid Rustamjon o'g'li</i>	
OTM talabalarini vatanparvarlik ruhida tarbiyalash asosida ilmiy tadqiqot ishlariga yo'naltirishning zamonaviy metodlari	605
<i>Sobirov Zahridin Sadriddinovich</i>	
Boshlang'ich sinflarda o'quvchilarda kiriyativlikni rivojlantirish	609
<i>Qo'chqarov Mirzavali Qo'zibayevich</i>	
Maktabgacha ta'lim muassasalari tarbiyalanuvchilarining axloqiy tarbiyasini shakllantirish	613
<i>Yaqubova Dinora Bahodirovna</i>	
Zamonaviy ta'lim tizimida AR (Augmented Reality) texnologiyalarining qo'llanilishi	617
<i>Abdumo'minov Burxonjon Sunnatillo o'g'li</i>	

The Role of Psychological Support in the Formation of Students' Socio-Emotional Competence in Preschool Education	622
Kamol'dinova Diyora Jaloliddin qizi	
Raqamli ta'lim muhitida o'quvchilarning mantiqiy tafakkurini rivojlantirish metodikasi	626
Xudoynazarova Moxira Xakimovna	
Zamonaviy ta'lim jarayonida talabalarda tanqidiy fikrlash qobiliyatini metodlar orqali rivojlantirish.....	629
Ro'zmetov Ravshan Sharipbayevich	
Bo'lajak tarbiyachilarda muloqot madaniyatini tarbiyalash	633
Uljayeva Sevara Abdirazzoqovna	
Kompetensiyaviy yondashuvga asoslangan zamonaviy darsliklar tuzilishi va mazmuni.....	638
Po'latova Marjona Inomjon qizi	
STEAM ta'lim texnologiyasini maktabgacha ta'limida qo'llash bo'yicha xorijiy tajribalar	643
Saidova Nigora Olimovna, Pirmatova Zaynabxon Elmurod qizi	
Raqamli texnologiyalar vositasida bo'lajak tarbiyachilarning pedagogik muloqot madaniyatini rivojlantirish	646
Ergasheva Sunbula Baxtiyor qizi	
O'quvchilarda ijtimoiy tarmoqlarga qaramlikning shakllanishi va uning dolzarb muammolari	650
Gapparova Mastona Safaraliyevna	
Adabiyot darslarini o'qitishda 5E modelidan foydalanish	654
Abdiraupova Zarnigor Abdinabi qizi	
Oliy ta'limda kompetensiyaga asoslangan o'qitish modellari.....	657
Ernazarov Alisher Ergashovich, Chinqulova Gulmehra	
Traditional Techniques and Modern Approaches in the Production of National Costumes	665
Jabborova Dilshoda Xolmamat qizi	
Pedagogik platformalar va kognitiv-didaktik yondashuvlar integratsiyasi yordamida talabalarning kasbiy tayyorgarlik tizimini yangi bosqichga olib chiqish.....	668
Raxmonov Omadjon Mamasidiq o'g'li	
Aqli zaif o'quvchilarda disgrafiyani bartaraf etishda assistiv texnologiyalarning ahamiyati	672
Usmonov Umid Allayorovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tayanch hayotiy kompetensiyalarni shakllantirish.....	676
Adizova Nigora Baxtiyorovna, Akbarova Sarvinoz Sadriddinovna	
Tadqiqotchilik kompetentligi pedagogik muammo sifatida.....	681
Ergashev Nozim Nabiyevich	
Teaching Reading to Young Learners: Essential Principles for Primary School Teachers	684
Toshtanova Maftuna Xamidjon qizi	
Tarmoq qurilmalari va tizimlarini boshqarish modulini o'qitish orqali o'quvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash.....	687
Karimova Charos Abduhalim qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda og'zaki nutq rivojlanishining psixolingvistik asoslari	691
Musayeva Nafisa Kudratovna, Muxammadova Saodat Muzaffar qizi	
"Kasbiy ma'naviyat" fani bo'lajak pedagoglarda ma'naviy-axloqiy kompetensiyalarni intensiv rivojlantirish omili	695
Ismoilov Yoqubjon Quchqarboyevich	
Yapon tilini o'rgatishda talabalarning gapirish ko'nikmasini rivojlantirish: tamoyillar, bosqichlar va innovatsion usullar	699
Baqoyev Navro'zjon Abdullo o'g'li	
Texnologik ta'lim jarayonida ixtirochilik va loyihalashtirish kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik asoslari.....	705
Zokirova Nargiza Akbarjonovna	
Bo'lajak pedagoglarda kasbiy kompetentlikni shakllantirishning psixologik asoslari.....	710
Eshnazarova Farida Jo'raqulovna	
Ta'lim islohotlari sharoitida genderni yo'naltirilgan ta'limni tashkil etishning o'ziga xos xususiyatlari.....	714
Yaxyayeva Sojida Abduraximovna	
Ko'rsatish olmoshlarining vazifaviy uslublarda qo'llanilishi.....	718
Berdiyeva Malika	
Nazorat turlari orqali o'quvchilarning savodxonlik kompensatsiyasini shakllantirish	721
Xoldarova Irodaxon Valijonovna, Jo'rayeva Shodiya Kenjaali qizi	

Zamonaviy boshlang'ich ta'limni modernizatsiya qilish sharoitida o'quvchilarda lug'atlar bilan ishlash kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	726
Buvajonova Mohiraxon Usmonali qizi	
Boshlang'ich ta'limni modernizatsiya qilishning asosiy yo'nalishlari: innovatsion taraqqiyot, metodik yangiliklar va istiqbollari	731
Nazarova Mohigul Akmalovna	
Maktab va pedagogika institutlari o'rtasida amaliyotga yo'naltirilgan dual ta'lim modelini takomillashtirish: muammolar va yechimlar	736
Arabova Muxiba Bazarovna	
Помощь советского государства в подготовке кадров для арабских государств	740
Хомидова Камола	
Место Узбекистана в развитии культурной сферы Советского союза во второй половине XX века ..	744
Бекназаров Собиржон	
Toshkent xalqaro kinofestivallarining Arab davlatlari va Afrika mamlakatlari kinosan'atida tutgan o'rni	748
Sharifov Shoxjaxon To'liqinjon o'g'li	
Ekonometrika fanini o'qitishda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishning nazariy asoslari va istiqbollari	752
Bobonorova Qundizxon Quralbay qizi	
O'quvchi faolligini oshirishda jadid maktablari tajribasi va faol ta'lim metodlarining integrativ qo'llanilishi ..	759
Bobonazarov Orif Abrayqulovich	
Влияние гендерной лингвистики на развитие психолингвистических исследований в Узбекистане ..	764
Мусаева Елена Казимовна	
Psixik rivojlanishni tashxislashda psixofiziologik usullardan foydalanish samaradorligi	767
Sh. L. Rahmonova	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish	770
Saidova Dilbar Erkinovna	
Ingliz tili o'qitishda integrativ (CLIL) texnologiyasining boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun mos modellarini ishlab chiqish	773
Xakimova Xosiyat Jurayevna	
Rivojlangan mamlakatlar ta'lim tizimida talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda sun'iy intellektdan foydalanish usullari	776
Mirzayeva Faroxat Odiljonovna, Odiljonova Shoxsanam Abdug'appon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida jismoniy sifatlarni rivojlantirishda innovatsion o'yin metodlarining ahamiyati	785
Ikromov Ilxom Muxamadrasimovich	
Tabiat tasvirining adabiy janrlarga ko'ra o'ziga xosliklari	790
Fozilova Mohigul Farxodovna	
Методические подходы к развитию прагматической компетентности старшеклассников на основе чтения аутентичных материалов	794
Исаматдинова Машхура Икромжон кизи	
O'zbek tilida "zahar" konseptining leksik-semantik va pragmatik xususiyatlari	799
Shokirov Sherhali Ibrohimovich, Baxramov Xabibillo Sadikovich	
Integrativ modulli o'qitish tizimi samaradorligining miqdoriy va sifat tahlili	803
Nurmanova Nazira	
Sog'lom turmush tarzi ko'nikmalarini shakllantirishda STEAM ta'lim texnologiyalaridan foydalanishning ahamiyati	807
Toshova Shaxnoza Tojinorovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining boshlang'ich sinf o'quvchilariga harakatga doir masalalarni klaster metodida o'rgatish	811
Badalov Dilmurod Abdixalilovich	
Ona tili darslarida o'quv lug'atlaridan foydalanishning o'quvchilarning og'zaki nutq kompetensiyasini rivojlantirishdagi didaktik asoslari	817
Ahmedova Adiba Ulug'bek qizi	
Philosophical Aspects and Analysis of the Regularities of the Formation of Geo-Economic Thinking	822
Ubaydullayev Islomjon Abdullayevich	
Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarini sun'iy intellekt texnologiyalaridan samarali foydalanishga tayyorlashning pedagogik asoslari	826
Xudayqulova Fazilat Bo'riyevna	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Boshlang'ich ta'lim va tarbiya jarayonida o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyasini shakllantirishda ommaviy axborot vositalarining (Media/Mass Communication) roli.....	831
Bo'ronova Dilrabo Ne'matullayevna	
Inkluziv maktab sharoitida kichik maktab yoshidagi bolalarda ijtimoiy-perseptiv tajribani shakllantirish	835
Karimova Zulfiya Abduraxmanovna	
TEACCH konsepsiyasi – autizm va kommunikativ buzilishlari bo'lgan bolalarni davolash va o'qitish dasturi.....	839
Murodova Sarvigul Raxim qizi	
Модернизация кадровой политики дошкольных учреждений через инновационные мониторинговые механизмы	843
Ким Нигора Каримовна	
Bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarining metodik kompetentligini ergonomik yondashuv asosida rivojlantirish	847
Usmonova Xafiza	
Pedagogik improvizatsiya asosida talabalar o'quv faoliyatini rivojlantirishning pedagogik strategiyalari	852
Ergasheva Muhayyoxon G'anijonovna	
Talabalar orasida ilmiy-pedagogik tadqiqotlarni tashkil etish va o'tkazish	857
Nurmatova Madina Odiljon qizi, Qo'shoqova Farangiz Azizbek qizi	
O'quvchi-yoshlarni oilaga nisbatan ma'naviy-axloqiy va qadriyatli munosabatlarga tayyorlash – ijtimoiy-pedagogik zaruriyat sifatida	861
Xaydarov Oxunjon Murodjonovich	
Talabalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda mustaqil ta'limning ilmiy-metodik ahamiyati	866
B. Normamatova	
Talabalarda pedagogik e'tiqodni shakllantirishning variativ modeli va uning asosiy komponentlari	869
Bahranova Hulkar Bahran qizi	
Konvensial yondashuv asosida talabalarni mustaqil ta'lim olish samaradorligining didaktik imkoniyatlarini rivojlantirish.....	872
Berdiyev Bahodir Ravshanovich	
Kontekstli yondashuvga asoslangan o'quv-ijodiy faoliyatning turlari	875
Botirova Zilola Nodirovna	
Raqamli texnologiyalar vositasida bo'lajak tarbiyachilarning pedagogik muloqot madaniyatini rivojlantirish.....	878
Ergasheva Sunbula Baxtiyor qizi	
Boshlang'ich sinflarida ta'lim o'quvchilarga sonlar haqida ma'lumot berish	882
Hakimova Zulfizar Umrzoq qizi	
Biologiya ta'limida elektron ta'lim (E-Learning) va aralash ta'lim (Blended Learning) texnologiyalarining samaradorligini tahlil qilish.....	886
Kozimov Akbarjon A'zamjon o'g'li	
Alisher Navoiy asarlarida ma'naviy-axloqiy tarbiyaga oid fikrlari tahlili.....	891
M. Ibragimova	
Integratsiyalashgan dars ta'limiy faoliyat samaradaorligini ta'minlovchi muhim omil sifatida	894
Mahmatqulova Xosiyat Bobomurod qizi	
Tarbiyalanuvchilarni xalq og'zaki ijodi namunalari asosida ma'naviy-axloqiy tarbiyalashning mazmunini ochib berish.....	897
Murodillayeva Durdona Dilmurodovna	
Sun'iy intellekt davrida bolalar adabiyoti: raqamli qahramonlar, interaktiv ertaklar va bolaning ijodiy tafakkuri rivoji	900
Normurodova Nigora Abdusattorovna, Sharipova Iroda Rashid qizi	
Qadimgi va o'rta asr mutafakkirlarining matematika fanining shakllanishi va rivojlanishidagi o'rni	903
Quvvatova Ozoda Gulbek qizi	
Shaxs xolistik rivojlanishi – psixologik-pedagogik muammo sifatida	906
Rashidova Xurriyat Sulaymonovna	
Bolalarda elementar matematik tasavvurlarni shakllantirishning psixologik-pedagogik asoslari.....	908
Ravshanova Kamola Toxirovna	
Matematikaga rivojiga ulkan hissa qo'shgan olimlar	911
To'rayeva Kamola Vosidjon qizi	

Umumiy o'rta ta'limda mexanika masalalarini yechish metodikasi va o'qitish jarayonining didaktik asoslari	914
Toxirova Maxfuzaxon Otaqo'ziyevna	
Bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachi-pedagogalarining kasbiy-axloqiy kompetentligini rivojlantirish	916
Xabibullayeva Sayyoraxon Maxamadali qizi	

TEACCH KONSEPSIYASI – AUTIZM VA KOMMUNIKATIV BUZILISHLARI BO'LGAN BOLALARNI DAVOLASH VA O'QITISH DASTURI

Murodova Sarvigul Raxim qizi

Nizomiy nomidagi O'zbekiston Milliy pedagogika universiteti
Maxsus pedagogik ta'lim yo'nalishi tayanch doktorant

Annotatsiya: Ushbu maqolada TEACCH konsepsiyasi – autizm va kommunikativ buzilishlarga ega bo'lgan bolalarni davolash hamda o'qitishga yo'naltirilgan kompleks pedagogik dastur sifatida tahlil qilinadi. Tadqiqotda TEACCH konsepsiyasining asosiy tamoyillari, xususan, tizimli ta'limni tashkil etish, vizual tuzilmalardan foydalanish, makonni funktsional jihatdan tashkil qilish va vaqtni tuzilmashtirish jarayonlarining ahamiyati yoritib beriladi. Shuningdek, konsepsiya doirasida qo'llaniladigan diagnostik va rivojlantiruvchi yondashuvlarning pedagogik samaradorligi asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: TEACCH, konsepsiya, vizual axborot, vaqtni tuzilmashtirish, AAPEP.

Abstract: This article examines the TEACCH concept as a comprehensive educational program designed to support and educate children with autism and communication disorders. The study highlights the fundamental principles of the TEACCH approach, including the organization of structured learning, the use of visual supports, functional spatial organization, and time structuring. In addition, the pedagogical effectiveness of diagnostic and developmental approaches implemented within the TEACCH framework is substantiated.

Key words: TEACCH, concept, visual information, time structuring, AAPEP.

Аннотация: В статье рассматривается концепция TEACCH как комплексная педагогическая программа, направленная на обучение и поддержку детей с аутизмом и коммуникативными нарушениями. Анализируются основные принципы концепции TEACCH, в частности системная организация обучения, использование визуальных структур, функциональная организация пространства и структурирование времени. Особое внимание уделяется педагогической эффективности диагностических и развивающих подходов, применяемых в рамках данной концепции.

Ключевые слова: TEACCH, концепция, визуальная информация, структурирование времени, AAPEP.

KIRISH

TEACCH – “Treatment and Education of Autistic and related Communication Handicapped Children” (autizm va u bilan bog'liq kommunikativ buzilishlari bo'lgan bolalarni davolash va o'qitish) so'zlarining qisqartmasi bo'lib, AQShning Shimoliy Karolina shtatida ishlab chiqilgan keng qamrovli davlat dasturi hisoblanadi.

Shunday qilib, TEACCH usul yoki alohida terapiya emas, balki autizmdan aziyat chekayotgan shaxslarga yordam ko'rsatish va ularni qo'llab-quvvatlashga yo'naltirilgan kompleks dasturdir. Ushbu dastur deyarli 30 yil oldin Erik Shoplarning ilmiy tadqiqotlari asosida universitetlar, ota-onalar uyushmalari hamda davlat idoralari bilan hamkorlikda yaratilgan. Dasturning asosiy maqsadi autizm bilan kasallangan shaxslarning institutsionalizatsiyasi va segregatsiyasining oldini olishdan iborat bo'lgan. Boshqa dasturlar bilan solishtirilganda, TEACCH konsepsiyasi yuqori samaradorlikka ega ekanligi bilan ajralib turadi.

Vaqt o'tishi bilan nafaqat bolalar, balki autizmga chalingan kattalar ham ushbu dastur doirasida yordam va qo'llab-quvvatlash olish imkoniyatiga ega bo'ldilar. Hozirgi kunda yettita mintaqaviy TEACCH markazlari faoliyat yuritib, bolalar bog'chalari, maktablar, mustaqil yashash maskanlari, ustaxonalar va boshqa muassasalarga, shuningdek, individual shaxslar va ularning oilalariga maslahat hamda amaliy yordam ko'rsatib kelmoqda. Tizimli ilmiy tahlil asosida yordam va qo'llab-quvvatlash shakllari muntazam ravishda nazorat qilinib, doimiy ravishda takomillashtirib borilmoqda. Shu sababli TEACCH konsepsiyasi butun dunyo bo'ylab autizmga chalingan shaxslarga yordam ko'rsatishning eng o'ziga xos va samarali dasturlaridan biri sifatida e'tirof etiladi.

Autizm bilan og'rikan shaxslarga kasallik darajasidan qat'i nazar, maksimal mustaqillikni ta'minlash va yuqori hayot sifatiga erishishlari uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish muhimdir. Bunda ikki muhim jihat uyg'unlashtirilishi lozim: jamiyatga maksimal darajadagi integratsiya hamda eng yuqori mustaqillikka erishish

imkonini beruvchi maxsus muhitning mavjudligi. Integratsiya jarayoni autizm bilan kasallangan shaxsning erkinligini va rivojlanish imkoniyatlarini cheklamasdan, aksincha, uning salohiyatini kengaytirishga xizmat qilgan taqdirdagina muvaffaqiyatli hisoblanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Autizm spektr buzilishlari psixik rivojlanishning murakkab shakli sifatida ko'plab olimlar tomonidan affektiv, kommunikativ va ijtimoiy moslashuv muammolari bilan izohlangan. O. S. Nikolskaya va Ye. R. Baenskaya tadqiqotlarida bolalar autizmi emotsional-irodaviy sohaning chuqur buzilishi sifatida talqin qilinib, tuzatish ishlarida bolaning hissiy xavfsizligini ta'minlash muhim omil ekanligi ta'kidlanadi. Ular autizmni faqat klinik holat emas, balki rivojlanishning o'ziga xos modeli sifatida ko'rib, pedagogik va psixologik yordamni uzviy bog'liqlikda olib borish zarurligini asoslab bergan.

Autizmli bolalar bilan ishlashda amaliy pedagogik yondashuvlarga oid tadqiqotlar orasida Ye. S. Ivanov hamda L. N. va R. V. Demyanchuklarning ishlari muhim o'rin tutadi. Ularning tadqiqotlarida tashxis va tuzatish jarayonining tizimli tashkil etilishi, individual rivojlanish dasturlariga tayangan holda ta'lim berish samarali natijalar berishi ko'rsatib o'tilgan. Mualliflar autistik bolalarda kommunikativ malakalarni rivojlantirish uchun strukturaviy muhit va aniq vizual tayanchlar zarurligini ilmiy asoslab berganlar.

TEACCH konsepsiyasi autizmli va kommunikativ buzilishlari bo'lgan bolalarni o'qitishda samarali model sifatida baholanadi. Ushbu yondashuv R. Zyumalla tomonidan yoritilib, unda ta'lim jarayonini makon, vaqt va faoliyatni oldindan vizual rejalashtirish orqali tashkil etish asosiy tamoyil sifatida qaraladi. TEACCH dasturida bolaning mustaqilligini rivojlantirish, kundalik faoliyatni tushunarli va bashorat qilinadigan qilish ustuvor hisoblanadi. Bu yondashuv klinik davolashdan ko'ra pedagogik qo'llab-quvvatlashga tayanib, bolani hayotga moslashishga tayyorlashni maqsad qiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda TEACCH konsepsiyasining autizm va kommunikativ buzilishlari bo'lgan bolalarni rivojlantirishdagi samaradorligini aniqlash maqsadida sifat va miqdoriy usullar qo'llanildi. Ma'lumotlar autizm spektr buzilishiga ega bolalar bilan olib borilgan pedagogik kuzatuvlar, individual rivojlanish kartalari, diagnostik baholash natijalari hamda mutaxassislar va ota-onalar bilan o'tkazilgan yarim strukturalangan suhbatlar orqali yig'ildi. Shuningdek, mavjud ilmiy manbalar va amaliy qo'llanmalar kontent-tahlil usuli asosida o'rganildi. Olingan empirik ma'lumotlar taqqoslash va tizimlashtirish usullari yordamida tahlil qilinib, TEACCH asosida tashkil etilgan strukturaviy muhitning bolalarning mustaqilligi, kommunikativ faolligi va ijtimoiy moslashuviga ta'siri aniqlashtirildi. Tadqiqot natijalarini ishonchli baholash uchun dinamik o'zgarishlar oldindan va keyingi holatlar kesimida solishtirildi hamda umumlashtirilgan xulosalar chiqarildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

TEACCH konsepsiyasining asosiy tamoyillari

Zamonaviy ilmiy ma'lumotlarga ko'ra, autizm bosh miyaning organik shikastlanishi natijasida yuzaga keladigan va hozirgi kungacha to'liq davolanmaydigan kognitiv buzilish sifatida ham qaraladi. Autizm bilan og'rikan shaxslar butun umri davomida ushbu holat bilan yashaydilar. Shu sababli ularga hayotning barcha sohalarida va butun umr davomida qo'llab-quvvatlash hamda yo'l-yo'riq ko'rsatish zarur.

Autizm bilan og'rikan shaxslarga yordam va hamrohlik "ikki yo'l tamoyili" asosida amalga oshiriladi. Ularga, obrazli qilib aytganda, boshqa madaniyat vakillari sifatida qarash mumkin. Ular atrof-muhitni boshqacha idrok etadilar, boshqa usullarda o'rganadilar. Ularning qadriyatlarini, qoidalari va qiziqishlari o'ziga xosdir. Biroq, shunga qaramay, ular autizm bilan kasallangan shaxslarga nisbatan muayyan talablarni qo'yadigan "noautistik madaniyat" tomonidan yaratilgan jamiyatda yashaydilar.

Iloji boricha mustaqil yashash uchun ular o'z qobiliyatlarini va ko'nikmalarini rivojlantirishda qo'llab-quvvatlanishi lozim, bu esa ularga zamonaviy jamiyat tomonidan qo'yilayotgan talablarni yengib o'tishda yordam beradi. Shu bilan birga, autizm bilan kasallangan shaxslarga "quloq solish" va ular uchun ushbu kasallik tufayli yuzaga keladigan kamchiliklar hamda qiyinchiliklar sezilarli darajada qoplanadigan muhit yaratish muhimdir. Bu esa yangi xatti-harakatlarni o'zlashtirish imkonini beradi. Bizning pedagog sifatidagi rolimiz aynan madaniyatlararo vositachi vazifasini bajarishga o'xshashdir.

Ushbu vazifalarni samarali amalga oshirish uchun autizm bilan kasallangan shaxslar bilan professional tarzda ishlaydigan mutaxassislar o'zlarini "universal mutaxassis" sifatida ko'rishlari kerak. Bu shuni anglatadiki, ular nafaqat o'zlarining tor yo'nalishlari (masalan, psixologiya, logopediya, psixomotorika) bo'yicha, balki

autizm sohasi bo'yicha ham yetarli darajada bilim va malakaga ega bo'lishlari lozim. Mutaxassislar autizm buzilishining barcha jihatlarini bilishlari zarur, chunki bu autizmli shaxslarning dunyoni qanday idrok etishini chuqurroq tushunishga imkon beradi. Faqat shundagina ularga yondashish, qo'llab-quvvatlash va samarali yordam ko'rsatishning mos usullarini ishlab chiqish mumkin bo'ladi.

Ota-onalar bilan hamkorlik ushbu jarayonda muhim ahamiyat kasb etadi. Mutaxassislar "autizm bo'yicha mutaxassis" sifatida o'z bilimlari bilan yordam bersalar, ota-onalar "farzandlari bo'yicha mutaxassis" vazifasini bajaradilar. Odatda, ular farzandlarining kuchli va zaif tomonlarini, qiziqishlarini, o'ziga xos muammolarini, shuningdek, o'zlari va farzandlari duch kelayotgan mavjud boshlang'ich shart-sharoitlar hamda talablarni yaxshiroq biladilar. Shu sababli ota-onalar qo'llab-quvvatlash dasturini ishlab chiqishda muhim axborot manbai bo'lib, uni amalga oshirish jarayonida ajralmas hamkor hisoblanadilar. Ularning yordamisiz bolaning kundalik hayotiga singdirilishi lozim bo'lgan samarali yordamni ta'minlash deyarli imkonsizdir. Statsionar muassasalarda esa hayotning turli sohalari – uy, maktab va ish o'rtasidagi yaqin hamkorlikni yo'lga qo'yishga alohida e'tibor qaratiladi.

Autizmli shaxslar o'zlarining kuchli va zaif tomonlari hamda qiziqishlari jihatidan nihoyatda farq qiladilar. Ushbu farqlar ularda boshqa maqsadli guruhlarga nisbatan ancha kuchliroq namoyon bo'lishi ta'kidlanadi. Autizm buzilishining muhim belgilaridan biri notekis rivojlanish profilidir, ya'ni bir sohadagi qobiliyatlarning rivojlanish darajasiga qarab boshqa sohalarning rivojlanishi to'g'risida xulosa chiqarib bo'lmaydi. Bu esa shuni anglatadiki, autizmning o'xshash belgilari va rivojlanish darajalariga ega bo'lgan shaxslar butunlay turli qiyinchiliklar va muammolarga duch kelishlari mumkin. Shu sababli ularga xilma-xil va keng qamrovli yordam ko'rsatish zarur. Bu jarayonda yordamni individuallashtirish birinchi darajali ahamiyatga ega bo'lib, har bir shaxs uchun maxsus dastur ishlab chiqilishi va uni amalga oshirishda aynan o'sha shaxsga nima foydali ekanligini aniqlash muhimdir.

Rivojlanish dasturini individual tanlash va moslashtirish uchun hayotning turli sohalariidagi qobiliyatlar, qiziqishlar va o'ziga xos muammolar to'g'risida to'liq hamda dolzarb ma'lumotlar talab etiladi. Shu bois diagnostikaga, xususan, yordamchi diagnostikaga katta e'tibor qaratiladi. Diagnostika PEPR (qayta ko'rib chiqilgan psixota'lim profili), AAPEP (o'smirlar va kattalar uchun psixota'lim profili) kabi standart usullar yordamida yoki kundalik hayotni norasmiy baholash shaklida o'tkazilishi mumkin. Dastlabki batafsil tashxis bilan bir qatorda rivojlanish maqsadlari ham muntazam ravishda tekshirib boriladi.

Barcha yordam dasturlari autizmli shaxslarning kuchli tomonlari va qiziqishlariga yo'naltirilgan bo'lib, ular orqali mavjud zaif jihatlarni kompensatsiya qilish ko'zda tutiladi. Yordamni rejalashtirish va amalga oshirishda autizmli shaxsda allaqachon shakllangan qobiliyatlar alohida ahamiyat kasb etadi, chunki aynan ushbu qobiliyatlarini maqsadli qo'llab-quvvatlash orqali ularni yanada takomillashtirish mumkin. Autizmli shaxslar o'quv materiallari ularga qiziqarli bo'lsa va bajarilgan ish natijalari tezda ko'rinadigan bo'lsa, o'quv jarayonida eng yaxshi natijalarga erishadilar hamda o'zlarini psixologik jihatdan qulay his qiladilar.

Yuqorida ta'kidlanganidek, TEACCH konsepsiyasi alohida maxsus metod emas, balki mustahkam o'quv-nazariy asosga ega bo'lgan umumiy integrativ pedagogik konsepsiyadir. Umuman olganda, turli usullar va terapevtik yondashuvlardan foydalanish mumkin, biroq ularning samaradorligi ilmiy jihatdan isbotlangan bo'lishi va mazkur shaxs uchun real foyda keltirishi shart.

Ushbu konsepsiya autizmli shaxslar uchun o'ziga xos "protez" vazifasini bajaradi, ya'ni uning yordamida mavjud nuqsonlar kompensatsiya qilinadi. Masalan, idrokning boshqa buzilishlarida ko'rish buzilishi uchun ko'zoynak, eshitish buzilishi uchun esa eshitish apparati qo'llaniladi.

Autizmli shaxslarda idrokning ayrim jihatlarini yetarli darajada tuzish va yuz berayotgan voqealarning ma'nosini tushunish qobiliyati izdan chiqqan bo'ladi. Shu sababli atrof-dagi olam ularga tartibsiz, tushunarsiz va yengib bo'lmaydigan bo'lib tuyuladi. Qo'llab-quvvatlash jarayonini samarali tashkil etish olingan tajribani qayta ishlash, xavotir darajasini pasaytirish va o'quv jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qiluvchi tashqi tuzilmani yaratishdan boshlanishi lozim. Aynan shu yondashuv TEACCH konsepsiyasining metodologik mohiyatini tashkil etadi.

Tuzilmali ta'lim

Tuzilmaning turli darajalarini tahlil qilishdan avval shuni alohida ta'kidlash lozimki, tuzilmani yaratish insonning harakat erkinligini cheklash emas, balki unga yordam berish uchun xizmat qilishi kerak. Tuzilma atrof-muhitni yanada bashorat qilinadigan va tushunarli qiladi, ishonchsizlik hamda yo'nalishni yo'qotish holatlarining oldini oladi hamda mustaqillik darajasini oshiradi.

Tuzilmalashtirish hech qachon o'z-o'zidan maqsadga aylanmasligi zarur. Tuzilma faqat real ehtiyoj mavjud bo'lgan joylarda qo'llanishi lozim. Agar u to'g'ri tushunilsa va to'g'ri tashkil etilsa, harakatlarning moslashuvchanligi va erkinligini kamaytirmaydi, aksincha, uni sezilarli darajada oshiradi.

Ko'rgazmali tuzilma

Birinchi navbatda, tuzilmalashtirish bo'yicha ko'rsatiladigan har qanday yordam vizual shaklda taqdim etilishi lozim. Bu autizml shaxslarning rivojlangan ko'rish idrokiga asoslanadi, chunki ular ko'pincha eng kichik o'zgarishlarni ham sezish qobiliyatiga ega bo'ladilar. Ayni paytda, odatiy asosiy muloqot vositasi bo'lgan nutq aksariyat hollarda ular uchun tushunarsiz bo'lishi mumkin. Bu holat hatto normal intellektual va nutqiy rivojlantirishga ega bo'lgan autizml shaxslarga ham xosdir. Nutq o'tkinchi va mavhum bo'lib, odatda katta hajmdagi axborot qisqa vaqt ichida uzatiladi. Vizual axborot esa ko'rgazmali, aniq va faqat eng muhim ma'lumotlarni o'z ichiga oladi.

Vizual tuzilma fazoni funksional zonalariga ajratish orqali, masalan, ish materiallarini o'rganish uchun maxsus hududlar tashkil etish shaklida namoyon bo'ladi. Ko'rsatmalar ham vizual shaklda – yozma matnlar, rasmlar, shablonlar yoki namunalar orqali taqdim etiladi. Bundan tashqari, vizual yordamchi vositalar yordamida vaziyatning muhim jihatlarni ajratib ko'rsatish orqali tushunarlikni yanada oshirish mumkin. Masalan, kun tartibidagi keyingi faoliyatni aks ettiruvchi qismni rangli ramka bilan belgilash maqsadga muvofiqdir. Shuningdek, shkal tortmalari, xona eshiklari va boshqa joylarga piktogrammalar joylashtirilishi orqali muhitning aniqligi ta'minlanadi. Tuzilmalashtirish uchun asosiy sohani o'z ichiga oladi: fazoviy tuzilma, vaqt tuzilmasi va faoliyat tuzilmasi.

Makonni tashkil etish

Xonalarning jihozlanishi yo'nalishni osonlashtirishi hamda ularning vazifalari to'g'risida aniq axborot berishi lozim. Masalan, ish va o'yin hududlari aniq ajratilgan bo'lishi kerak. Ovqatlanish, ishlash va o'ynash uchun bir xil stolning qo'llanilishi autizml shaxsni chalg'itishi mumkin. Aksincha, har bir faoliyat turi uchun alohida stollar yoki turli rangdagi dasturxonlardan foydalanish unga qaysi faoliyat kutilayotganini tushunishga yordam beradi.

Ko'rinmas chegaralarni, masalan, stol atrofida o'tirgan har bir shaxsning o'ziga tegishli hududini ko'rinadigan qilish zarur. Buning uchun yopishqoq lenta yoki yetarli bo'lmagan hollarda yog'och reykalardan foydalanish mumkin. Bu autizml shaxsga qo'shni tomonidan foydalanilayotgan buyumlar uning hududiga kirmasligini anglashga yordam beradi. Xonalarni tashkil etishda yana bir muhim jihat – autizml shaxslarning sezuvchanligini hisobga olish va chalg'ituvchi omillarni imkon qadar kamaytirishdir. Himoya ekranlari yoki to'siqlar, alohida xonalar yoki shaxsiy stollar, shuningdek, muhitni minimal qo'zg'atuvchilar bilan jihozlash ortiqcha stressning oldini olishga xizmat qiladi.

Vaqt tuzilmalashtirish

Autizm bilan og'rikan shaxslarda vaqt tushunchasi yetarli darajada rivojlanmagan bo'lib, ular kun davomida amalga oshiriladigan turli faoliyatlar va ularning o'zaro bog'liqligini anglashda qiyinchiliklarga duch keladilar. Ularning aksariyati vazifalarni faqat kundalik faoliyatlar qat'iy bir xil tartibda takrorlangan taqdirdagina bajarishga qodir bo'ladilar. Autizml shaxslar bunday takroriylikka qat'iy rioya qilish orqali kutilmagan holatlar sonini kamaytirishga va ularni oldindan bashorat qilishga intiladilar. Biroq bu holat ularni "yopiq doira"ga tushib qolishiga va yangi tajribalarni o'zlashtirish imkoniyatlarining cheklanishiga olib kelishi mumkin.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mazkur tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, TEACCH konsepsiyasi autizm va kommunikativ buzilishlari bo'lgan bolalarni qo'llab-quvvatlash, o'qitish hamda ijtimoiy moslashtirishda samarali va tizimli yondashuvlardan biridir. Konsepsiya bolaning individual rivojlanish xususiyatlariga tayangan holda, vizual tuzilmalardan foydalanish, makon va vaqt aniq tashkil etish orqali mustaqillikni oshirishga xizmat qiladi. TEACCH yondashuvi nafaqat bolalarning ta'lim jarayonidagi muvaffaqiyatini, balki ularning kundalik hayotda moslashuvchanlik hamda psixologik barqarorlikka erishishini ta'minlaydi.

Shu munosabat bilan, TEACCH konsepsiyasini maktabgacha va maktab ta'limi muassasalarida keng joriy etish, mutaxassislarning autizm sohasi bo'yicha malakasini oshirish, ota-onalar bilan tizimli hamkorlikni yo'lga qo'yish hamda diagnostik va rivojlantiruvchi dasturlarni individuallashtirish tavsiya etiladi. Mazkur yondashuv ta'limning samaradorligini oshirish va autizml bolalar uchun qulay, tushunarli hamda barqaror rivojlanish muhitini yaratishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Nikolskaya O. S., Baenskaya Ye. R. "Bolalar autizmini affektiv buzilish sifatida tuzatish" 2014.
2. Nikolskaya O. S., Baenskaya Ye. R., Libling M. M. Autistik bola. "Yordam yo'llari." - M.: Terevinf, 2007.
3. Ivanov Ye. S., Demyanchuk L. N., Demyanchuk R. V. "Bolalar autizmi: tashxis va tuzatish" - Sankt-Peterburg, 2004
4. Zyumalla R. TEACH I dasturi bo'yicha "Autizml bolalarni o'qitish va qo'llab-quvvatlash." A. Ladisov, O. Igolnikov. - Minsk, 2005. - 73 b.
5. Clayton P.J., Fatemi S.H. "Psixiatriyaning tibbiy asoslari." - Totova, 2008.
6. www.google
7. www.xrome

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №12

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.